

DISPUTATION I PSYKOLOGI

Foto: Maria Johansson

Författare: Hans Kaatari

Plats: Institutionen för klinisk vetenskap, Enheten för psykiatri, Umeå universitet.

Avhandling: Symbolfunktion och mening. En undersökning av den psykoanalytiska psykoterapins artegna väsen.

Datum: 2008-09-12

Opponent: Olsson, Gudrun, Professor, Institut for Kommunikation, Aalborg, Danmark

Nytt perspektiv på psykoanalytisk psykoterapi

I sin forskning har Hans Kaatari intresserat sig för psykoanalytisk psykoterapi, och närmare undersökt vad som kan anses vara särskilt utmärkande. Undersökningen, vilken är av såväl teoretisk karaktär som innehållande kliniska inslag, har visat att den aktuella terapin i själva verket är en ömsesidig meningstolkande dialog, i vars fokus befinner sig det som försiggår i samspelet de två deltagarna emellan.

Syftet med en sådan dialog är att befordra symbolfungerandet och den ackompanjerande tillgången av mening, något som gäller oavsett om patienten lider av en neurotisk eller en psykotisk problematik, så att smärtsam mening skall kunna göras till föremål för ett sorge- och försoningsarbete i stället för att på olika sätt vara fördold och exempelvis vilja gömma sig i symtom. Slutsatsen är att det är missvisande att begreppsliggöra den psykoanalytiska formen av psykoterapi i medicinska termer, det vill säga såsom en behandling.

I stället är den å ena sidan en etisk aktivitet, vilken syftar till ökad livsvisdom eller praktisk klokskap, och som i grund och botten handlar om hur livet på ett för den enskilda personen mera autentiskt sätt rent konkret skulle kunna framlevas här och nu. Å andra sidan är den en humanvetenskaplig metod att kunna studera hur mellanmänsklig mening tillägnas. Som forskningsmetod är den unik, eftersom den besitter möjligheten att kunna studera sig själv.

Det sistnämnda möjliggörs av den speciella intervjumetoden vid psykoanalytisk psykoterapi, nämligen att efterfråga fria associationer. När patienten således inte förväntas tala om något särskilt, utan i stället så fritt som möjligt berätta om sina tankar i stunden eller helt enkelt att tänka högt, dukas det för att det tal som kommer till uttryck indirekt på olika sätt kan utlägga den mening som samspelet mellan terapins båda parter har för den associerande.